

1 בירושלים ובבית-המקדש, אלא רק לאחר שחזרו לבתיהם, איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו, שאז
2 התחילו לעסוק בעניני העולם, ענינים גשמיים - "תחתונים".

3 ועיקר העבודה ב"תחתונים", ב"תחתון שאין למטה ממנו" - התחילה לאחר שבעה בחשון, כאשר
4 "אחרון שבישראל" הגיע לביתו ב"נהר פרת", שזהו "מקום ישוב היותר רחוק מירושלים", רחוק שאין
5 רחוק ממנו, היינו, תחתון שאין תחתון למטה ממנו.

6 וזהו העילוי המיוחד שנפעל לאחר שבעה בחשון: לאחר סיום העבודה בירושלים ובבית-המקדש,
7 העבודה הקשורה עם עניני הרגל - אזי הולכים "מחיל אל חיל", לעבודה נעלית יותר - לעשות לו יתברך
8 דירה בתחתונים, עד לתחתון שאין למטה ממנו (על-ידי העבודה בדברים התחתונים שבעולם הזה
9 הגשמי), שזהו הענין הכי נעלה שאין למעלה ממנו - נתאוה הקב"ה, כנ"ל בארוכה³⁹.

10 ז. אמנם, עדיין דרוש ביאור - בשייכות העילוי דשבעה בחשון לכל ישראל:
11 שבבעה בחשון הגיע "אחרון שבישראל" לביתו ב"נהר פרת", ואילו כל שאר היהודים שדרו בכל
12 רחבי ארץ ישראל, הגיעו לבתיהם בימים שלפני-זה - בהתאם למרחק מירושלים, ועד שאלו שהיו גרים
13 בסמיכות לירושלים, הגיעו לבתיהם מיד למחרת היום טוב.

14 ולא עוד אלא שהיו יהודים שנשארו בירושלים גם לאחר שבעה בחשון - אלו שהיו דרים בירושלים,
15 שהם צריכים להשאר לדור בירושלים במשך כל השנה כולה, ואין להם להעתיק מקום מגורם אל מחוץ
16 לירושלים נוכפי שמצינו בנוגע לקביעת מקום מגורים דאיש ואשה, שאף-על-פי שבדרך כלל צריכה
17 האשה ללכת אחר האיש, מכל-מקום אם האשה רוצה לדור בירושלים והאיש רוצה לדור מחוץ לירושלים,
18 צריך האיש ללכת אחר האשה⁴⁰, ועד לפסק-דין הרמב"ם⁴¹ בנוגע לכהן גדול: "ויהיה ביתו בירושלים
19 ואינו זו משם" (אלא-אם-כן לצורך הכי גדול על-פי תורה).

20 ועל-פי-זה צריך להבין: מכיון שבשבעה בחשון הגיע "אחרון שבישראל" לנהר פרת - מה שייך
21 העילוי דיום זה לכל ישראל שהגיעו לבתיהם בימים שלפני-זה, ועל-אחת-כמה-וכמה - אלו שנשארו
22 בירושלים!?

23 והרי בהכרח לומר ששבעה בחשון הוא ענין כללי שנוגע לכל ישראל (ולא רק ל"אחרון שבישראל")
24 - כדמוכח מהדין⁴² דשאלת גשמים, שכל ישראל מתחילים לשאול גשמים שבבעה בחשון, לאחר שהגיע
25 אחרון שבישראל לנהר פרת!

26 ובעומק יותר: מכיון שהעבודה ב"תחתון שאין תחתון למטה ממנו" שייכת ל"אחרון שבישראל"
27 הנמצא בנהר פרת (המקום הכי רחוק מירושלים שאין רחוק ממנו) - כיצד נפעל העילוי ד"דירה
28 בתחתונים" ב"תחתון שאין תחתון למטה ממנו" בעבודתם של ישראל שדרו קרוב יותר לירושלים,
29 ועל-אחת-כמה-וכמה - אצל אלו שגרו בירושלים עצמה!?

30 ח. והביאור בזה:
31 מצינו כמה ענינים השייכים רק כאשר "כל יושביה עליה"⁴³, כמו: העילוי ד"ויובל", שאז נפעל ענין
32 החירות (חירות ברוחניות, ומזה נשתלשל גם חירות בגשמיות), שענין זה ישנו רק כאשר "כל יושביה
33 עליה".

34 והנה, בלשון "כל יושביה עליה" (ולא "הדרים" וכיוצא בזה) נכלל גם הפירוש שכל בני ישראל
35 יושבים על אדמתם. כלומר, לא רק שכל בני ישראל נמצאים בארץ ישראל, אלא שהם יושבים בכל שטחה
36 של ארץ ישראל (כל שטח ארץ ישראל מיושב ביהודים), עד למקום הכי רחוק מירושלים - נהר פרת.

(39) ראה גם - לקו"ש ח"כ ע' 56 ואילך.

(40) כתובות קי, ב - במשנה. רמב"ם הל' אישות ספ"ג. רסק"ז.

(41) רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י ה"ח.

(42) ערכין לב, סע"ב. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"י ה"ח.

ועוד.

(43) הל' כלי המקדש פ"ה ה"ז.